

PEST, II. félv.

32. szám.

Auguszt 8. 1872.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön.	Előfizetési ár: helyben félvére 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre fél- évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr.	A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egy- szeri fölvetelért 1 frt. 10 soron fölül, egyszeri közlé- sért 2 f., hatóbször közöltetik. 1 f. 50 kr. számittatik.
---	---	---

A katolika egyház érdemei a művészetek ápolása körül.

Az isteni Üdvözítő legszentebb és egyedül-boldogító tanát hirdető egyház működésének első éveiben az egész ismert világot az emberek két különböző tömege lakta.

Ezek egyike, a magát műveltnek nevező római nép, mely a bűn és szenvedélyek posványába anynyira el vala merülve, hogy örjögéseiben ugyszólván állattá aljasult.

A kormánya élén álló császár fenéig üritvén a tiltott gyönyörök serlegét, unalma elűzésére fővárosát négy részről felgyújtatá, hogy e borzasztóan nagyszerű tüzjáték szemlélésében énekelve gyönyörködjék; majd lovát konsullá választván, körutat tön országában, hogy a nép szemetje előtt mint kötélhányozos szerezen dicsőséget; majd megunva a hirszerzés e nemét, saját szülőjét halálra ítélve, annak kinjaiban keresett mulatást.

Elképzelhető a nép szellemi állapota, mely e vadállatot kormánya élén megtúrte. S e nép tartá magát a világ egyedüli művelt nemzetének; ennek igája alatt nyögött a másik tömeg, mely a legvastagabb babona és tudatlanság vakságában sinlődött.

Ily lelkiállapotban élő népeknek kelle az isteni igazságok legszentebb tanát hirdetni, hogy kiemeltessenek a szenvedélyek mocsarából; illetőleg kinyittatván szemek, megismerjék Krisztust, és szelid tana által kivetköztessenek vadságukból. És a tanító egyház buzgalma, állhatatos kitarása, a kevésbbé fásult szívűeket bámulatos gyorsasággal gyűjté azon akolba, melynek pásztora biztosítá juhait örök védelméről, mondván: „En veletek leszek a világ végezetéig.“

Aránylag rövid idő, alig harmadfél század alatt az ismert föld legnagyobb részén elterjedt az egyház magasztos tana, kiszorítván mindenünnen az embert méltóságától megfosztó tévhit- és szokásokat.

Növekedvén a hívek száma, kik vagyonuk nagy részét Istenök dicsőségére s egyházuk hatalmának emelésére szentelék: nagyszerű szentegyházak emeltettek méltó hajlékul az Üdvözítőnek.

Az anyaszentegyház mint a legszentebb, legjobb és isteni igazságu tan hirdetője, mindent elkövetett, hogy magát a kevésbbé tisztán látók előtt is megkedveltesse, s hogy szertartásai által azok szívét is megnyerje, kiknek elhomályosult értelme vonakodott vagy talán képtelen volt elismerni igazságát és felfogni magasztosságát. — A templomok ékítésére s a szentek és vértanuk emlékeinek élénkítésére rendkívüli áldozatokkal képeket festetett, szobrokat emeltetett, mindenkor atyailag pártfogolván a festészt, szobrászt, kiben művészi erő mutatkozott. Innen van, hogy a művészek és művészetek hazája az egyház fölvirágzása és megerősödése óta egész korunkig azon ország, sőt szorosabban azon város, mely az egyház fejének székhelye; hol a pápák áldozatkészsége és páratlan művészetpártolása folytán a középkor legremekőbb épületei, festvényei és szobrai kerültek ki oly teremő szellem által vezetett kezekből, melyek epártolás hiányában soha sem hozandották létre azon műveket, melyek neveiket századokon át fentartva magasztalttá teszik a világ előtt, s melyek bámulatra ragadják a késő utókor gyermekeit.

A szent történelem elég magasztos tárgyat nyújt a festő esetének s a szobrász vésőjének; és bizonyára kedvesebb s a szívet kellemesebben érintő látványt nyújt Leonardo da Vinci „utolsó vacsorája“, Rafael „Urunk színe változása“, „A szent család“ vagy Tizianonak „Mária mennybementele“: mint nyújthatna az olympi istenek gyülekezete vagy a mythologia isten-nőinek versengése. Bizonyára fonségesebb alakot állit élénk Michelangelo „Mózes“ szobrával: mint állithatna Phidias a haragvó Jupiterben.

És e remekművek mind az anyaszentegyház véd-szárnya alatt készültek, az ő pártfogása mellett jöttek létre, mely nélkül a fönnemlített művészek aligha jutottak volna a dicsőség azon fokára, melyen állanak.

Mint a felhozottakból látjuk, az egyház minden időben ápolá a művészet minden ágát: az építészetet, festészetet és szobrászatot; — de kitűnő gondos ápolásában részesült a szivnemesítő költészet is. — Már a legrégebbi időkben szertartásai ünnepélyességének emelésére, a szentek és vértanúk dicsőítésére, a mennynek országában elérendő boldogság fastésére szent himnuszok énekeltek templomaiban és a hívek egyéb gyülekezeteiben.

A népvándorlás korszakában az egyes nemzetektől elhanyagolt irodalmi termékek s egyéb nyelvemlékek is mind az egyház tagjai által mentettek meg az enyészettől; mert miként a történelemből tudjuk, a kolostorok több jeles fia (a sajtó nem lévén még feltalálva) életöknek legtöbb idejét ezen emlékek másolása s az újabb termékek terjesztésére szentelék. S jöllehet a hittérítők a nép megtérésére gátlólag ható verseket és dalokat kivették annak kezéből: mindazáltal kárpótolva valának azok oly magasztos énekekkel, melyek a szívet nemesítve, a lelket Istenhez emelik.

Vannak, kit állítják, hogy a pogányság sokkal több-és nagyobbakat hozott létre a szépművészet e terén, mint a mennyit és a milyet a kereszténység ez ideig

felmutatni képes. Chateaubriand művet irt ez állítás megczáfolására, melyben bizonyítja, hogy a kereszténység a művészet bármely terén a pogány világhoz hasonlót vagy még nagyobbat létesített. Eltekintve ettől, csak Torquato Tasso „Megszabadított Jeruzsalem“-ét említem meg, — mely szerzőjét világhírtvé tévén, — egyenlő rangba helyezé a pogány világ legnagyobb költőivel.

És e lángeszű férfiú, e remekmű halhatatlan létesítője, félreismerve a világi elüljáróságtól, Ferrara hercege által tébolyodottnak nyilvánított s az őrtitek házába záratott, honnan csak kilencz évi rabság után szabadulhatott meg. De az egyház fölismeré e férfiú nagy szellemét, s őt szintén az egyház feje, a római pápa VIII. Kelemen vette pártfogása alá s megismerteté a világgal, fölébresztvén iránta a kegyeletet és részvétet, mely őt valóban megilleté.

Kitűnik ebből, hogy az egyház épen oly melegen ápolá a költészetet, mint ápolá az építészeti-festészeti-és szobrászatot, szóval a művészet bármely nemét; és a felhozottakból láthatjuk, mit a legszigorubb és részrehajlatlan ítélőszék, a történelem igazságos ítélte is bizonyít: hogy az egyház mint a művészek leghűbb védője, és a művészetek gyöngéd és gondos ápolója, annyi és oly nagy érdemeket szerze magának, hogy mint a szép, jó és igaz tentartója tiszteletünk- és hódolatunkra, szent példája pedig követésre legméltóbb.

A hiu s világszerü tudomány ellen. *)

(Az Ur) Gyermekem! ne hajts kíváncsin
A világ beszédire;
Bár virágos, s érzelemdus;
Ne gondoldj sokat vele ...
Mert az Isten üdvországa
Nem a szép beszédben áll:
Azt a szent erény alkotja,
S fénylik dicsugárinál.

Csak figyelj az én igemre,
Ez buzdítja fel szíved,
Ennél jobb és kellemesb már
A földön mi sem lehet.
Tiszta fényt lövel bensődbe,
Főt, észt megvilágosít,
S lángra gyújtja a kemény szív
Mégfagyott érzelmeit;
Törödelmet ébreszt abban
S kergesült kibolt terén
Életet kelt lágy tavaszként ...
S rá föléled a remény!

S a vigasznak balsamával
Hány sebet gyógyíta már!

Hány fájdalmat enyhített meg,
S édesb lett így a balál ...
Ah hát egy betűt se olvass,
S ne izzadjon homlokod,
Hogy csak ildomosbnak tűnjél,
Üdvéd így nem várhatod ...
Vétkeid kigyomlálását:
Ezt tanuld meg igazán;
Ennek látod áldott hasznát
Életed víg s bus szakán ...

Mily gyümölcsöt ad neked az?
Ha megoldod jól, hiven
Sok nehéz kérdésnek titkát,
Mit még burkolt rejtelem ...
Örvendj tágas ismeretnek,
Bird az összes tudományt:
Meg kell végre állapodnod.
Nem fejtesz meg egy talányt ...
Gátra lelsz a szent Okfőnél:
Gyenge erre szük eszed,
Kitalálni ennek lényét
Földi pornak nem lehet ...

*) Szorosán Kempis Tamás után 4. könyv XLIII. fejezetéből.

Egy kép a XII. századból.

I.

Szép nyári estén egy nemesalkatu lovag, úgy fegyverkezve mint a XII-ik század legszegényebb hősei, ment tajtékban fehérülő ménen porzó uton Faversham felé. Nem messze előtte egy szegény ócska ruházatu egyén ballagott; szomorun lehajtá fejét, valamint öszvére is, melyet simogatva biztatott gyorsabb lépdelésre. Végre felült öszvére, míg másik kezével még egy mellette megterhelő állatot ránczígált. Kevés perc múlva utólérte lovagunk a nyomorult utast; kit olajszin bőréről, sasorráról, koromfekete durva hajzatáról, de leginkább a sapkájára biggyesztett veres posztószeletről, Ábrahám ivadéka egyikének ismerek, — kik akkor minden helyen a megvetés és üldözés tárgyai valának.

— Nézz fel zsidó! kiálta mennydörgő hangon, nézz fel; vagy lovagi szavamra mondom, esontjaid pora az utéval keveredik még ma össze!

S míg e szavak harsogva jutottak az ut mellett fekvő erdőbe, mélyen dőfé sarkantyuját méne oldalába, mely felágoskodék, s vesztett ereje egy részét visszakapni látszott.

A megrémült jámbor zsidó nem felelt; de sieté ki tért az ut szélére. E perczen vágatott el mellette a dalias lovag. De alig tón néhány száz lépést, füleit jól ismert zugás úté. Három, hihető gyakorlatlan kézből lőtt nyíl röpönnék el feje felett, s oldalánál egy fa törzsökébe furdódott. — Csaknem egyszerre ezzel három vad külsejű, tetőtől talpig fegyverzett férfi ugrott elé. Czombjaikat a gall pórnépszokásaként, tekert zsinórtól tartott posztószelet fedé; bivalbőröv, melyen apró lánczokon iv s egy fűrészkés függé, még rettenetesbbé tevé óriási alakjaikat; s végre egy, czipőig alig érő köpeny folyt le tagjaikról. Miután szándékuk meghiuhult, mindnyájan félredobták ivöket, s törrel kezökben rohanának a lovag felé, ki őket rendetlenül várta. Azon korban ez volt szokása az angolzsoldosoknak. Ez a magára hagyott, ritkán fegyelmezett, s még ritkábban megfenyített tömeg egész mesternek képezte ki magát a rablás- és gyilkolásban.

S valóban nem egészen jogtalanul, mert a tőlük kívánt szolgálatok nem ritkán faluk kifosztogatásából állá. Épen oly hidegvérűen oszták a halált, mint amilyen merészen néztek ők annak elébe. S a kormány akadálytalanul hagyá czimboráit vad kénye-kedvére, hogy a jog s védnélküli népen garazdálkodhassanak.

De térjünk vissza lovagunkhoz, kit ugyancsak szorult helyzetben láttunk. Ő azonban legkevésbbé sem látszik rettegni, a csata lehető következményére el volt készülve; erősen ült nyergében. Két kezével ragadá meg szablyáját, s ijedés nélkül várakozék, míg elleneinek tetszik a haramia-harczot megkezdeni.

A vitéz lovag határozott tekintete a rablókat kissé megdöbbené, de mégis határozott léptekkel tartottak feléje.

— Megállj! kiálták.

— Mit akartok? nyomorultak.

— Csak lassabban gögös lovag!! mert ... mi csak erszényedre czéloztunk!

— Ha kardommal érintkezni nem akar fejetek, takarodjatok gazok.

— Semmi szitkokat, mi az ilyenekre nem adunk sokat, nekünk csak a hizott zaeskö kell, ki vele!

— Vegyétek el magatok, védszentemre erküszöm, csak annak adom oda közöletek, aki erre érdemet szerez reá. Különben pedig takarodjatok, mert a városba kell sietnem.

E szavakra három zsoldos egyszerre rohant a lovagra; s míg az egyik jobbról a másik balról támadott, a harmadik ágaskodó lovának kantárját iparkodék megkapni. A lovag, ki mozdulati idejét jól tudá kiszámítani, hosszú szablyáját a közel haramiára ejté, míg lovának gyors elfordítása által a másik kettő támadását kikerülte. Ez első ellenségtől megmenekedve, maga ment a második elé, s fején eltördelé szablyáját. Ezen, vagy heveskedése vagy sietés által okozott baleset, minden védszer nélkül hagyá az utolsó rabló ellenében.

Ez, már boszútól lángolva, emelt gyilokkal közelgete a lovag felé, a társain elkövetett lovagiatlanságot visszatörölni; midőn egy csapás alatt a földre arczczal borult.

— Köszönöm Mózes! (ez volt akkor minden különbség nélkül a zsidók titulusa) monda a lovag, s leugorván lováról kezét melegen megszorítá. Te hálásnak fogsz irántad engem tapasztalni, nagylelkű tetted jutalmazásra kényszerít engem; valóban úgy viselted magad, mint hajdan Dávid az amalekiták közt. — Hova mégysz vitéz zsidóm?

— Favershamba lovag ur! s holmit viszek magammal, mit az éjjel biztos helyre szeretnék tenni!

— Én a legközelebbi toronyig kísérek, mond a lovag; bár fegyverem nincs, hogy a netaláni támadás ellen védelmezzek. De mondd meg, mi indita arra, hogy életed kockáztatásával segéld nemzedetnek egyik heves gyűlöljét?

— Szívem szava — válaszol a zsidó. Nem parancsolák-e atyánk, hogy mindenkit szeressünk?

— Te hálámat fogod érezni, ismételten mondom! szóla a lovag. Egykor én az udvarnál hatalmas befolyást gyakoroltam, de jelenleg semmit sem tehetek; mindazáltal nem hagyok fel reményemmel, hogy neked még egyszer s tán egész fajodnak használhatok.

E szavakra felugrott paripájára, a zsidó is felszökent öszvére, s együtt ügettek a város felé. Utközben értesült Mózesüktől a lovag, hogy társa a Sandwichben fekvő zsoldosoktól kiraboltaték, s nagy nehezen mente meg valamit, s most Favershamba megy, ott hugával együtt tartózkodandó, kit egy öreg nő-hitsorsosa védelme alatt hagyott.

Utazóink éjre elérték a várost. És a lovag lehuza újjáról egy művésziesen készült gyűrűt, és Ábrahám ivadékanak nyújtá e szavakkal: „Fogadd vitéz a hálásnak e jelét egy férfitől, ki a bátorságot a zsidóban épen úgy tudja jutalmazni, mint a keresztényben. Jer lehetőleg gyorsan Londonba, s mához tizennégy napra,

épen délkor állj meg az Aldkapunál s maradj ott, míg egy lovagot fényes kísérettel közelegni látandasz. De ha még ekkor is nem jőne, jelenj meg ugyanazon időben a következő napon. Jelenleg éretted semmit sem tehettek, de ő mindent teend, — nyujtsd neki e gyűrűt nevében, és ..."

— Engedelmeddel uram bátor leszek, szakítá félbe a zsidó; de még nem hallhatám nevedet, s ha kérdezné...

— Igazad van Mózes — egészen elfeledkezém. Nevelem Lionel, s két ezüstoroszlánt hordok sárkánytéren czimerül. Ő engem tüstént megismerend, mert gyermekkori barátok vagyunk. — Tehát gyűrűmet nyujtandod neki, s én nem kétlem, hogy magát védelmezendőnek nyilvánítja, elrablott holmidat ká pótolja, s végre irántam tanusított nagylelkű tetedért megjutalmazand. Élő viszonzlátásig boldogul, most tőled válnom kell. El ne feledd, ha tán a leirt személy nem úgy jelenkeznék előtted, mint én kívánom, azt csak nekem add tudtomra.

És mielőtt az örömittas zsidónak ideje lett volna hálát rebegni, a bajnok megsarkantyuzá lovát, szeméi elől az éj fátyola elfödé.

Ruben egy pár perczig dermedten állt, majd a kincset nézé, majd a lovagot, kit az imáadásig magasztos lénynek tartott. Az éj véget vetett vizsgálatainak, és személyes bitosság keresésére figyelmezteté. Elindula tehát, s egy óra mulva örömmel karolá át Esztert, szeretett hugát, kinek kalandját elmondá, miként ő egy szép nemesszültesű lovagnak életét megmenté; s mint fejezé ki egyelőre eme nemes ajándékban a lovag háláját, mig, többet is ígérve, irányában és fajuk iránt lekötelve érzi magát.

II.

Eltűnt a tizenégy nap, s ime roppant hullámzatban vonul anép London utcáin, tanuja valamely rendkívüli ünnepélynek. Ruben hugával a jelölt kapunál áll, s nem csodálkozás nélkül, hogy ugyanott végtelen számu vig areczsal találkozik. A nép durván taszítá és nyomá vissza; de Ruben merész tekintete mutatá, hogy az első, ki hugát megalázza, életével játszik. Dobok és trombiták harsogása fényes menet közelségét hirdeté, mely előtt hőszerű büszke ménen egy lovag ült, kinek gyöngyökkel s drágakövekkel himzett köpenye s fegyverei ezereze lövellék vissza a nap sugarait.

A zsidót önkénytelen ijedés szállta meg, midőn az ünnepély közt a férfias areczban azon lovag vonásaira ismert, kinek a favershami uton segélyt nyujta.

Valóban Richard volt az, az angol fejedelem, az oly soká elveszettnek hitt; ki a keresztes háboruból megtérvén áruló testvére megboszulása után, a nép ezeres örömkialtásai közt tartá diadalmenetét Londonban. Midőn Ruben mámborából némüleg magához tért, megszorítá huga kezét, s az öröm és lelkesedés e színhelyéről, mely kábitólag hatott soha ilyest nem tapasztalt lelkére, távozni sietett.

— Siessünk Eszter — mondá, megindulása miatt csaknem értetlen hangon, sohasem fog egy hatalmas keresztény király népe jelenlétében, ily nyomorult teremtményeket, mint mi, annyira méltatni, hogy tekinte-

tével vagy szavával is szerencsételtetne bennünket, most nem ismerne ő már reám.

— Maradjunk az Istenért Ruben, kérlek maradjunk, válaszola huga kérő s parancsoló hangon is egy-szersmind. Add inkább kezeimbe a gyűrűt, a szent angyalok segítségemre leendnek. — Így Eszter.

És vevé a kincset anélkül, hogy bátyja intésére figyelne, elhatározattan tartott az ut felé; szemében oly érzékenyítő s meggyőző néma szónoklattal, s minden vonásaiban oly leirhatlan s rendkívüli kifejezéssel, hogy a legkiváncsibb nézők is mintegy bámulattól meggyőződve utat nyitának a szegény zsidónőnek. Bátran lépdete a sokaság közt, s alig vala szemközt a királylyal, bátorsága azonnal elhagyá... sötét éj borula szemfényére, areza elhaloványodék és alig tudá szóltanul remegő ujjai közt a gyűrűt fölemelni. De a király sas-szeme észrevevé hamar a feltartott jelt, s „itt vagy vitéz zsidóm?“ örömháng emelkedett kebeléből. „Oh te ép oly pontos, mint bátor vagy“, szóla tovább lelkének egész nyájassága- s leereszkedésével. Ezután testőrkapitányához fordulván, így szólítá meg: „Fitz-Mauritze, rád bizzuk, hogy e zsidót s szép társnéját palotánkba vezesd, hogy ott kitüntetett figyelemmel fogadtassanak, s nagylelkű szolgálathoz mérve kegyjeleket vegyenek. Ez a mi akaratunk. Hozzánk fordulának, hogy igazság szolgáltassék nekik, s mi védszentünkre esküvénk, hogy abban támaszuk leendek

E szavak után egy gyémántot vőn le melléről Richard, s a reszkető zsidónak nyujtván, szóla: „E kő királyi kincsünknek legfőbb disze, jutalmazza, bátor zsidó, királyod iránt tanusított szolgálodat, mig kegyünk további jeleit veended. És kegyes mozdulattal elbocsátá a meglepett zsidót, s a menet tovább indult.

A történet hire azalatt szájról szájra szállt, s a kíváncsi nép minden oldalról elétődult, hogy láthassa a becsületes zsidópárt, mely a testőrkapitány s több magas hivatalnok kíséretében a királyi palota felé tartott. Mily gondolatokba mélyedten lépdégtél Ruben Eszter oldalánál! A néptömeg mindig övekedett körülök, mig nem Richard palotájához közeledvén, s a Henrik-híd közepén megállapodván, lelkesült hangon felkiáltott: „Richard a nagylelkű keresztény király, a szegény zsidót koronája legbecsesb kövével ajándékozá meg; épen oly büntett volna tőlem a megbecsülhetlen kincset áruportékává tenni, mint egy alacsony egyén diszjeleül használni.“ S a gyémántot elébbi tulajdonosának sem mervén szentelni, mert mit a király ajándékuul nyujta, azt már ugysem fogadná vissza, főleg az Oroszlán-szívű Richard — s hogy legalább alacsonysorsu sohse dicsekedjék a kincs birtokával, mely Richard lovagias termetét ékesité: Ruben magasán felemelé a gyémántot a némán figyelő tömeg előtt, s ünnepélyes nyugalommal temeté a Themse hullámaiba.

Még mielőtt a nap leáldozék, gazdagon visszapotoltatott Ruben Jánosnak a zsoldosoktól okozott kár, s a krónika, melyből e történetet vesszük, hozzáteszi, hogy Mózes még hosszú napoknak örvendett, kalandját s az Oroszlánszívű nagylelkűségét mindenütt hangos szavakkal hirdetvén. B.

Levelezés.

Alsó-Nyitra, jul. végén,

No hála Istennek! csak hogy vége van már azon zavargós világnak, a korteskedésnek. Volt is az zürzavar, láрма, mely az egeket hasogatta. Hogy iparkodott egyik párt a másikat tulkiabálni, igért eget-földet egyik is másik is, gondolván: könnyű a másébol ígérni, ugy sem kell megadni. És ez a jó, jámbor nép minden szép szót kész pénz gyanánt fogadott; igazán nem tudja az ember: sajnálja-e vagy boszankodik rajta. Ha oly komoly nem volna a dolog, és oly mélyen belevágó a társadalmi életbe, azt mondanám: ha meg akarja magát esaladni, hát csalják meg, a bolondnak a fapénz is jó; de látva a nagy pusztítást, melyet a korteskedés az erkölcsökben, a magánéletben annyira szükséges egyetértésben, felebaráti szeretetben a felsőbbség iránti tiszteletben, a tekintélyben okoz, és amelyek nyomai még a választás után is meglátszanak; igazán elszomorodik a gondolkodó ember, hogy mi lesz ennek a vége?!

Nem mese, hanem igazán megtörtént, hogy a választás utáni napokban a plebánost saját híveinek nehánya, kik a bukott párthoz tartoztak, az utcán nem köszöntötték, ha kocsin ment, a vele szemközt jövő az üres kocsival ki nem tért az utból. Mily nagyra kell lenni az ellenszenvnek, mennyire megrendülve a bizalomnak, hogy ily külsőség által is nyilatkozik a gyűlölet az iránt, kit előbb tisztelt a nép.

Szépén vagyunk, mondhatom, sokra vittük. Ki ennek az oka? Többé-kevésbé mind a két párt elmondhatja magáról az „én véttem“-et. Egyik gyanusítja a másikat, egyik a másik jó szándékában nem hisz, legalább külsőleg mutatja kétkedését. Legtöbb részök van mégis azon lapszerkesztőknek, kik nem atalják a békés népet egymás ellen fölizgatni, midőn lapjaikban egyenletlenség üszkét dobják közéjük; nem atalják, sőt dicőségöknek tartják a fenálló törvényes kormányt piszkolni, tekintélyét sárba rántani, a törvényeket kötelező erejétől megfosztani. Hát ahhoz mit szólunk, midőn a papi javak elvétele és fölosztása iránti vágyakat nemcsak hogy nem iparkodik leküzdeni, és a rendes kerékvágásba terelni, hanem inkább éleszteni, fokozni látszik! Egy lapszerkesztőnek az ilyen dolgoknál szebb és nemesebb hivatása van. Ha rám biznak, az ilyen lelkesmeretlen lapszerkesztőt azzal büntetném, hogy az ily fölizgatott nép közé tennem oly hivatalba, melyben folyton érintkezni kellene neki a néppel, ott köztök kellene neki lakni, pl. mint bíró vagy jegyző. Tessék aztán az ilyen néppel bajlódni és boldogulni. Könnyű azt megírni a szerkesztőségi irodában, hogy így, ugy meg amugy; ez is rossz, az is rossz; ennek így kellene lenni; jó volna, ha így volna, és a többi; de az életben meg kell alkudni a körülményekkel. Azért kérve-kérem a lapszerkesztőket, jól fontolják és gondolják meg, hogy mit közölnek, mert ami nyilvánosságra kerül, nem egy-két ember, hanem ezer meg ezer olvassa. Azt hiszem, maga a szerkesztő, ha összegyűjti a korteskedés alatt irt és kiadott számokat, és esztendőre ilyenkor előveszi s figyelemmel elolvassa, fejét fogja csóválni s azt gondolja: furesa világ volt az.

Tavaszzsal, szép májusi estén fölhangzik a békák hangversenye, van ott láрма a mocsárban, hogy mondja egyik jobban mint a másik, hogy iparkodik egyik a másikat tullármázni brekégésével, kuruttyolásával. Ép ilyennek képzelem a korteskedési időszakot országszerte azon különbséggel, hogy a békák hangversenyében távolabbról hallgatva, van valami őszhang, de a kortesláрма valóságos széthangzat, mint midőn három

csigánybanda játszik egymás mellett. Erősen hiszem, hogy ez többet nem lesz így; ne is legyen.

Alsó-Nyitra két kerületében, valamint általában egész Nyitra-megyében jun. 22-dikén ejtetett meg a választás, épen szombat napon. Már akárhogy esürjük esavarjuk a dolgot, ez legszelidebben szólva tapintatlan eljárás; az eredmény azt mutatta, hogy több helyen még vasárnap is a választási táborban dőzsölt a választók nagy része. Ha a hivatalos közeg, milyen a megyei bizottmány, semmibe sem veszi a vasárnap ünnepi szentségét, mit várunk a néptől? Avagy azt gondolták: egy nap vége lesz a szavazásnak? Mäskor körültekintőbb eljárást kívánunk a megyei bizottmánytól.

Érsekujvart, mint előbbeni levelemben irtam, csakugyan b. Wodianer Albert tett megválasztva általános szótöbbséggel. Éljen! A benne helyezett bizalomnak meg fog felelni, legalább az előbbeni országgyűlések alatt tanusított magaviselete azt bizonyítja. Vajjon nyilatkozott-e határozottan valahol, az ismeretes ötpontu kath. program támogatása mellett, arról nincs tudomásom, de annyit csak fölteszek róla, hogy ha elszánt bátorságu védője nem lesz is, de ellene sem szólni, sem szavazni nem fog soha. Már a ki országgyűlési működésére az áldást az Istentől várja, mint a báró ur a választás után választóühoz tartott beszédében nyíltan ki is mondta, attól a katholicismus nem félhet, az nem lesz a szabadkőmivesek segéd munkása. — A baloldal jelöltje b. Baldási visszalépte után, ft. Paulik Gábor tótmegyeri plebános ur volt. Ha valaki, én bizonyára tisztelője vagyok a plebános urnak, és végtelenül sajnálom, hogy reá hagyta magát szedetni, hogy belement a számára föllállított csapdába az utolsó pillanatban, ugyszólván a tizenegyedik órában. Mäskor tudom vigyázóbb lesz.

A vágveesci kerületben győzött a balpárti gr. Eszterházy István, ki valóban nagyuriasan választatta meg magát, meg sem jelent a választás színhelyén, ugy vitték utána a megbízó levelet, gondolva magában, ha kellek nektek, majd eljöttök utánam. Egyébiránt a kerület nem veszt vele, ő igen szelid balpárti; csak azt kívánjuk, hogy az országgyűlést szorgalmasabban látogassa, mint annak idejében látogatta az autonomiai kath. congressust, hová szintén be volt választva, s meg sem jelent. Ez nem mutat érdekeltségre, a mihez nincs kedve, ne vállalkozzék reá. Mi volt oka a Deákpárt bukásának ezen kerületben, mely két országgyűlésre deákpárti követet küldött? A többi között az is oka volt, hogy a Deákpárt elbizta magát, bizton számított a többségre, és így elvetette az evezőt. Aztán a fölléptetett követjelölt ismeretlen volt azelőtt a járásban, és hozzá azon tapintatlanságot követte el, hogy az ötpontu kath. programról nem nyilatkozott, sőt, hallomás után mondom, egyik plebános fölkérte levélben, és a követjelölt állítólag nevetve félredobta a levelet, és nem is válaszolt semmit. Így aztán nem csoda, ha a kerületbeli kath. plebánosok nem fejtettek ki olyan erélyt, mint például 1869-ben.

Népszerű jelölt ellenében, népszerű ellenjelölttel lehet boldogulni, és aztán nyíltan ki kell bontani a zászlót, nem pedig szembekötődöt játszani. Mäskor tehát nagyobb összetartás, és az ezt eszközölő módok igénybevétele legyen a jelszó.

Mär most elég a szükséges roszból, mint a milyennek tartom a politikát, melynek hullámai még a „Kath. Néplap“-ba is becsapnak; szóljunk másról.

Milyen a termés? Nagyon találó választ adott egyik

földmivelő ismerősöm e kérdésemre, midőn azt mondta : olyan uram, hogy jobb volna, ha jobb volna.

Alsó-Nyitrán egy része középjó, a nagyobb rész középsz. Roppant nagy a szárazság, esőnk már régen volt, a kukorica levele kezd sodródni. Aligha fogjuk ez évet oda írni, hová jó emlékül, kedves éveinket írjuk. Gyakori vidékünkön a hidegláz és szemfajás a felnőttek, és petécs, himlő a gyermekek közt, de

járványnyá — hála Istennek — még eddig nem fajult egyik betegség sem.

Alsó-Nyitrának nem sokára lesz vasutja, ha igaz. Az Érsek-Ujvár-Nyitra-Trencsényi vasutnak alsó részét, vagyis Érsek-Ujvár-Nyitra közötti vonalat — hallomás szerint — nem sokára megkezdik építeni.

Isten velünk!

r. l.

HETI KRONIKA.

Pest, július 2.

(—ss—) Ő felsége utazási tervében, változás állott be. Ugyanis a salzburgi ut, mely a német császár üdvözlétére tervezetett, abban maradt, és Károly főhercegnek lesz feladata a német császárnál tisztelegni. Ezzel természetesen esik a két fejedelem közös kirándulása is Berchtesgadenbe a német koronaherceg meglátogatására. Szintén igen kérdésessé vált Lajos bajor király megjövetele is Berchtesgadenbe.

— Az országgyűlés szept. 3-án tíz órakor reggel ül össze; szept. 4-én már valószínűleg a király a trónbeszédben megnyitja az országgyűlést, minthogy ő felsége már 6-ra Berlinbe váratik. A képviselőház korelnöke Elek Gábor Szabolcs megye bogdáni kerületének ellenzéki képviselője lesz, ki 1796-ban született. — A ház hat legfiatalabb tagja Apponyi, Goda, Saary, Szeniczey, Széll, Szögyényi fogják a ház constituálásaig a jegyzői tiszteletet viselni.

— A kormány körében egy javaslatot dolgoztak ki, hogy mily rendkívüli intézkedéseket fogjanak azok ellen, kik a legutóbbi évtizedben a katonai sorozás alól elvonat magukat, s kiknek száma rendkívül nagy. A javaslat sok studiumon ment át, de végre, mint halljuk, érvényre emelkedett azon felfogás, hogy ilyesmi több bajt okozna, mint hasznát; tönkre tenne sok családot és megzavarna egész társadalmi osztályokat. A javaslat tehát ad acta tétel; de az ujonevezési szabályzatok szigorubbá tétele újabbán is munkálatok tárgyát képezi, s e javaslat remélhetőleg az ülészek elején fog a képviselőház elé kerülni.

— Végre valahára a közoktatási miniszteriumban is azon meggyőződésre jutottak, hogy a nevelési törvénynek különösen azon pontja, mely a felekezeti iskolákat az állam főfelügyelete alá helyezi, hatálytalan frázis, s vagy ezt kell eltörölni, mit bizonyára senki sem javasolhat, vagy a kormánynak s erre rendelt közegeinek módot is kell nyújtani, hogy az állam főfelügyeletét érvényesíthessék. A hogy a dolog eddig történt, az a botrányok hosszú láncolata. Volt rá elég eset, hogy a hitfelekezetek egyes tanfelügyelők vagy a miniszterium megkeresését egyszerűen ad acta tették: sőt még a statisztikai adatok beküldését is egyenest megtagadták. Továbbá akárhányszor megtörtént, hogy a tanfelügyelőt be sem bocsáták az iskolába, s ha az értesülni akart arról, hogy vajjon mily tananyagot használnak az egyes iskolákban, sok helyütt egyenesen a kémkedéshez kellett folyamodnia. Ezek nevetséges idétlenségek, melyek továbbra nem tűrhetők. Nem arról van szó, hogy az autonomia bármily tekintetben megszorításék; de arról, hogy a kormány a főfelügyeletet valósíthassa és betekintést nyerjen az összes hazai tanügybe. Erre vonatkozólag, mint hallom, bizonyos módok dolgoztatnak ki s az illető törvényjavaslat tartalmazni fogja azt is, hogy mi fog történni, ha egyes hitfelekezeti közegek megtagadják a kormány megkereséseinek

teljesítését. A munkálaton egy bizottmány dolgozik, s ha a munka lassan is halad előre, mint hallom, az országgyűlés összeüléseig talán mégis elkészül.

— A kodifikáló bizottság igen szorgalmasan dolgozik a legszükségesebb javaslatoknak elkészítése körül. Első, mivel a kormány a párt elé fog lépni és a mit még a budget előtt vagy azzal egyszerre kíván a ház asztalára letenni, az új házszabályok javaslata fog lenni. Ez körülbelül már elkészült s az ülés bezárhatását behozni indítványozza. A házszabályok tárgyalása a házban rögtön a verifikációk után fog történni, addig míg a pénzügyi bizottság a budgetet átvizsgálta. A házszabályokon kívül a kodifikáló bizottság még több — a múlt országgyűlésen agyonbeszél — reformtörvényjavaslat átdolgozásán is működik, melynek a telepítvényesek ügyének rendezése és a ludoviczeum szervezete.

— A horvát kiegyezési alkudozásokra és a szerb ügy állására nézve a következőket közölhetjük:

Strossmayer püspöknek nem rég gróf Lónyayval konferenciája volt, melyben a magyar-horvát kiegyezés iránt követendő további eljárások állapítottak meg, melyek az összes birodalomban élő szlávok lecsendesítésére nem csekély befolyással leendnek. Nem titok, hogy a Hohenwart-ára kezdetével Ausztriában a magyarországi horvátok is merev állást foglaltak el a magyar kormánnyal szemben, és hogy cseheknek Horvátországra befolyása régóta mérvadó szokott lenni az ottani politikusokra nézve. Egy Horvát- s Magyarország közt létesítendő végleges kiegyezés a legkeményebb csapás volna, mely a csehek politikáját érthetné, minthogy ezáltal a csehek ellenállása a német Ausztriával szemben lokalizáltatnék.

A Lónyay és Strossmayer közt tartott értekezlet után a horvát politikusoknak jóakarata egy Horvát- és Magyarország közt létesítendő végleges egyezkedés iránt kétségbevonhatlan.

Horvátország lehetőleg független akar lenni és minden „idegen“ befolyást belső politikájára, még a szláv propagandáért is le akarja rázni magáról. Horvátország sok évi autonomiája a népségben annyiban fejlesztette az alkotmányos érzületet, hogy a horvátok gyakorlati vívmányukat a szláv izgatók által papolt ábrándszertiségnek határozottan elébe teszik.

Máskép van a dolog Szerbiával. Ott az ország sorsára még befolyással bírnak a palotaforradalmak, és a népség alkotmányos érzületéről szó sincs; — e nép még egy gerjedésben levő tömeg, mely különösen alkalmas arra, hogy egyes intrigánsoknak vagy idegen ambícióknak eszközüll szolgáljon. Innét terjeszti ki halálját a szláv propaganda Magyarországra szerbeire. — Főczéluk, hogy ma minden áron megakadályozzák Magyarországot békés, egyetértő fejlődését, pacifikációját. A magyar szerbeket azzal az igérettel vezetik lépni, hogy a németek kiirtása után ezeknek földje és javai a szerbekre fognak jutni. Miletics nyíltan kérkedik, hogy a forradalmat előindézná, mibelyt akarja-

Ily körülmények közt kötelessége Lónyay grófnak, hogy az ottani német lakosság érdekeit óvja és az életükben s birtokukban fenyegetett németeket megakadályozó rendszabályokkal védelmezze. Mindenekelőtt Belgrádban oly állapot létesítendő, mely a szláv propagandát megfoszsa talajától, hogy az izgatók a szerb kormánytól a magyar szerbek fölszítására ne kapjanak segítyt. Gróf Andrassy Berlinben úgy mint Pétervárt egy megdönthetetlen okokkal támogatott exposé által, melyben Szerbia állapotát és ez állapot következményeit a magyarországi szerbekre előadja, a hatalmak közt egyességet hozandó létre, hogy az izgalom tüzhelyét Belgrádban eloltsa, mely első sorban a délmagyarországi németek életét és vagyonát veszélyezteti.

Ha Miletics elveszti támaszpontját Belgrádban, nem sokára ártalmatlanná lesz téve; a magyar szerbek akkor példát veendek a horvátokon, és hajlandók lesznek a Magyarországgal való kiegyezésre. Gróf Lónyay a maga részéről hajlandó minden követeléseik kielégítésére, melyeket csak a magyar korona területi épségével összeegyeztetheti.

— Z á g r á b b ó l távirják, hogy a kiegyezési küldöttség első ülését aug. 1. tartotta. A hír, mintha gr. Lónyay, Zuvics kiküldetését visszavonta volna, alaptalan.

— A mi felségünk, a német és orosz cár berlini összejövetelét sokféleképp magyarázzák. Egy bécsi tekintélyes lap szerint, ha Berlinben esupán a mi fejedelmünk jelenik meg, tekintve Poroszország sajátos állását az osztrák politikához, az összejövetelnek lett volna jelentősége, a három fejedelem összejövetelének nincsen semmi czélja. Poroszország benső barátsága Oroszországhoz — ugyanazon lap szerint — helyre van állítva; ma már a berlini találkozásnak legfőleg az értelme van, hogy a Bécsből tett ajánlatokat Berlinben visszautasítják, mintán Vilmos császár a tervezett bizalmas konferenciát azzal paralizálja, hogy egy harmadiknak, t. i. az orosz czárnak közbenjöttét kérte ki. Annyit azonban megenged nevezett lap, hogy Berlinben Európa számára legalább fegyvernynyugvást igyekeznek eszközölni. — Ha ez sikerül, a berlini találkozással teljesen meg leszünk elégedve; nagyon vérmes reményeket mi sem kötöttünk a szeptember 6-ki eseményhez. Ugy hiszszük, hogy gróf Andrassy külügyminiszternek főtörekvése, melyet nyíltan ki is mondott, odairányult, hogy birodalmunk belső consolidálására békét élvezhessen; ha tehát a Berlinben találkozó fejedelmek Európa számára tartós „fegyvernynyugvást“ tudnak létrehozni, az eredményvel nagyon meg lehetünk elégedve, s Andrassy külügyminiszter épen főtörekvését éri el.

— A francia kölcsön-aláírása legfényesebben sikerült. A francia pénzügyminiszter a nemzetgyűlés jul. 30-án ülésében d. u. 4 órakor kijelenté, hogy az aláírásnak azon időig ismert eredményei negyvenegy és félezer millió frankra rúgnak. Ez alkalommal a bizalmat, melyet Európa közpénzesei Franciaország irányában táplálnak; a bizalmat a becsületességnek, a loyaltásnak s Franciaország példátlan fizető képességének kell tulajdonítani. Azután kiemeli, hogy a francia népnek van joga ismét hinni jövőjében, mert a kemény tanulság, melyben részesült, megtörli hibáit, s azt senki sem tekinti többé a nemzet bukása jelének. Ily nagy eseménnyel szemben a miniszter szükségét érezi annak, hogy háláját kifejezze Isten iránt, ki Franciaországot csaknem tulságosan gazdag aratásban, kegyelme legdrágább zálogában részesíté.

A miniszter azután kifejtette, hogy Franciaországnak hanyatlásából történt kiemelése csak a conservatív köztársaság-

nak köszönhető; beszédét ekkép végezte: „Ez a körtársaság az, mely iránt a haza és a külföld legteljesebb bizalmának ilyen jelét adta, ez a köztársaság, mely hiven és szilárdan vallja az elveket, melyek a polgárosodott világnak megdönthetetlen alapjait képezik. Minden tévedéseink, minden szerencsétlenségeink daczára, a világ nem szűnt meg bennünk binni, nem helyez kétséget ama nagy hivatásba, melyet a gondviselés számunkra fentartott; ne kételkedjünk tehát minmagunk iránt, legyünk méltók hozzá az által, hogy egyetértők, hogy eszélyesek, hogy türelmesek vagyunk.“ E beszéd élénk tetszésben részesült.

— A spanyol merénylet folytán hebbörtönöztek fontos vallomásokat tettek, mikből az tűnik ki, hogy a legelső népposztály néhány tagja Madridban a párisi commune rémnapjait akarta fölleveníteni. — A király megöletése azt jelezte volna, hogy minden politikailag nevezetesebb egyéniség, valamint az előbbi és jelenlegi kormánytagok kivégeztessenek.

Azután több helyütt fel akarták gyujtani a várost s a gazdagabb bankházakat kifosztani. A befogottak vallomásai nyomán jul. 19-kén már mintegy 40 ember befogatott, kik közül különösen megemlítendő azon gonosztevő, a ki korábban a híres Porra banda élén állott, s a ki két év előtt oly sok aljas teit elkövetése által bélyegezte meg magát.

Rövid hírek.

— Egy jól értesült bécsi lap hiteles forrásból jelenti, hogy ő felsége a magyar királyné szept. hó elején Budára érkezik.

— Mihalovics zágrábi érsek a közös hadseregbeli tiszték özvegyeit, árváit segélyző Ferencz-József alapítványra ezer, a novigrádi templom fölépítésére pedig két-ezer forintot adományozott.

— Király ő felsége, mikor a burgen kívül tartózkodik, nagyon szeret menekülni a szabályszerű egyenruha fészétől és pongyola zubbonyban sétálni. Így történt a multkor a laxenburgi parkban is; a király szürke zubbonyban és nadrágban, egyik kezében pálcát, másikban könyvet tartva, olvasva haladt, míg jó meszsze mögötte jött hadsegéde. Egyszerre egy kisasszony, ki keresni látszott valamit és a közeledőt ruházata után a felügyelettel megbízott valamelyik rokkantnak nézte, a következő szavakkal szólítja meg a királyt: „kérem, nem tudna nekem megmutatni, merre visz az ut a képesarnokhoz?“ A király barátságosan a tudakolt irány felé mutatott e szavakkal: „Menjen csak erre, azonban, édesem, sokat már nem fog látni, mert a képek nagyrésze már máshova szállítottak.“ — „Nem tesz semmit“, volt a válasz, „köszönöm a szíveséget“ — és ezzel eltávozott, nem sejtve kivel beszélt; a király pedig mosolyogva fordult az időközben odaérkezett hadsegéde felé.

— A „Budapesti Közlöny“ egy előkelő magyar uri család titkáranak kezéből a következő sorokat vette: Folyó hó derekán negyed magammal Mária-Zellben levén, délutáni sétánk történetesen azon utra vezetett, melyen Károly főherczeg ő fensége — királyunk édes atyja — egyedül, minden kíséret nélkül sétált; mi — nehogya magas vendéget sétájában háborgassuk, — földre vonultunk és csak elmenetele után akartuk a szép vidéket megtekinteni. Ő fensége azonban ezt észrevévén, tőlünk néhány lépésnyire megállott és hozzánk fordulva megszólított, mondván: csak menjenek oda, onnan igen gyönyörű a kilátás; azután még közelebb jött hozzánk és leereszkedő nyájassággal újra biztatott, én — ugymond — míg itt időzöm, minden nap eljövök ide, egyáltalában az egész vidék gyönyörű

és épületes (erbaulich); én minden évben eljövök ide, most kivált hármas kötelességet kell lerónom, először: hogy szeretet nomet oly sokáig életben megtartotta, másodsor: kérem kell a Mindenhatót, hogy a mennyben jó helyet adjon számára, és harmadsor: hogy adjon erőt a csapás elviselhetésére; azután így szólított meg bennünket: „Ugy-e önök magyarok és pedig Pestről?” mire igennel válaszolván, a termés állásáról kérdezősködött, és midőn hallá a belvizek által okozott károkat, így folytatá beszélgetését: Nagyon sajnálom, mert én a magyarokat szeretem, und meine Hochachtung könnte ich nicht besser ausdrücken, als wenn ich zum Abschiede sage — éljen a magyar! — ezután meghajtván magát, nyájas köszöntetés mellett eltávozott, mi pedig szívünk mélyéből áldást kívántunk a testben és lélekben még mindig erős magas vendégnek.

— Gróf Mastai Cajétán ő szentsége IX. Pius pápának testvére a napokban tölté be életének 90-ik évét. Az Osservatore Romano ez alkalomból egy vezércikket közöl a gróf ur tiszteletére, mely bizonyára minden katolikust érdekelni fog. Született 1783. jul. 25-én Sinigalliában, s fia gróf Mastai Jeromosnak és Solazzi Katalia grófnőnek. Legkiválóbb erénye a jótékonyág, melylyel főleg a koldulni szegénylők iránt viselkedik. Nagy buzgalommal érdeklődik továbbá az Isten háza s az isteni szolgálat iránt. Szülőföldjén épen most szándékozik szent Magdolna templomát újjaalakítani, mire a fiui kegyelet is ösztönzi, mert szülőinek porai itt nyugosznak. Hosszu időn át korbáz-gondnok is vala ő Sinigalliában. S a mint a gondnokságot átadta, nagy penzösszeget, telt raktárokat hagyott maga után hátra. Isten éltesse soká a gróf urat s engedje meg, hogy testvére Pius pápa még bátyja korát is túljelje!

— Szlávy miniszter állítólagos visszalépéséről pár nap óta sokat beszélnek a lapok. Felemlitik azt is, hogy a jelenlegi kereskedelmi miniszter, midőn leteszi tárczáját, helyette az országgyűlési elnökséget fogja át venni. Mi Szlávy visszalépését illeti, erre nézve most semmi ok nem forog fenn, ámbár lehetséges, hogy Lónyaynak a kereskedelmi miniszterséggel különös céljai vannak; annyi azonban áll, hogy Szlávy többször határozottan kijelentette, miszerint az országgyűlési elnökséget semmi áron nem lenne hajlandó elfogadni.

— A német császár auguszt. 3-kán délután Salzburgba érkezik és mint eddig „Károly főherczeg”-hez fog szállni. Kiséretében lesznek: gróf Pickler főudvarmester, Kautski számtanácsos, szárnysegédje, gróf Lehndoff ezredes és mások. A császár vasárnap Berchtensgadenben fog időzni, hétfőn reggel 4 órakor Gasteinba utazik. Salzburgban a magas vendéget, mint most Berlinből írják, nem Ferencz József király személyesen, hanem nevében Károly Lajos főherczeg fogja üdvözölni.

— Benedek tábornagy, ki több év óta Grácban él, hírszerint befejezte emlékiratait, melyek az 1866-ki eseményekre sajtószertű világot fognak vetni. Azonban csak halála után fognak közzététetni.

— Egy olasz lap szerint az utóbbi 17 év alatt öt ízben kísértetett meg a gyilkosság Anglia királynéján, egy ízben a porosz királyon (1861. jul. 14.), egy ízben az ausztriai császáron (1852. febr. 18.), hat ízben III. Napoleonon, két ízben II. Izabella spanyol királynén, egy ízben a nápolyi királyon (1856-ban decz. 8.) s egy ízben Antonelli bibornokon (1855. július 12-én). Erőszakos halállal multak ki: Miksa mexikói császár, Linkoln Ábrahám, Prim J. és Obrenovics Mihály szerb fejedelem.

— Deák Ferencz ősi birtokát Kehidát Zalamegyében, legutóbbi tulajdonosa gróf Széchenyi Ödön, közelébb adta el 129 ezer forintért örök áron hétfalusi Baronyi Baron pesti bankárháznak.

— Sopronytól másfél órányira, Rákoson, Storno régész még 1865-ben egy mesterséges barlangot fedezett föl, melyben hajdankori népek Mithras istent imádták; s miután sok érdekes emléket s faragványt találtak benne, most a barlangnak eredeti állapotába visszaállítását indítványozzák.

— Kolera. Berlinből jelentik, hogy ott már a mult hó 17-kén fordultak elő koleraesetek. Az alsó vidékekről arról értesítenek, hogy ott tétettek is már ezélszerü intézkedések a kolera ellenében. Pest városa tavaly is intézkedett, az idén is bizonyára fog intézkedni a bekövetkezhető eshetőségekre.

— A pannonhegyi szent Benedek-rend pápai székázának tagjai szomorú szívvel jelentik szeretve tisztelt rendtársok: Alsóki Gellért szent benr. áldozár s pápai kath. gymnasiumi tanárnak f. é. jul. 28-án esti 8 órakor életének 62-ik, áldozárságának 38 ik évében agyszélhűdés következtében történt gyászos elhunytát. Az ő. v. f. n.!

— Plathy Mihály kegyesr. tag aug. 1-jén, 81 éves korában, végelgyengülésben meghalt. Az ő. v. f. n.!

— Felhívás előfizetésre Mey György „Hitelemző-taítások” a kath. népiskolák alsó osztályai számára címü magyarított művére, A német egyház-irodalom hitelemző segédkönyvekben bővelkedik, s különösen a legújabb időkben több ilyenmü jeles munka jelent meg. Ezek közt nem utolsó helyen áll, s több oldalról kedvező és dicsérő bírálatban részesült azon munka, melynek magyarított kiadására ezennel előfizetést hirdetek azon reményben, miszerint t. paptársaim tömeges pártolása lehetségessé teend nekem annak közrebocsátását. A mi erre indított engem, az azon hiány, melyet hazai egyház-irodalmunk ilyenmü, főleg a népiskolák alsó osztályaiban használható segédkönyvekben szenved. — E hiánynak némi pótlására csekély tehetségemet fordítván, a fenemlített szerző jeles művét, engedélye folytán, hazai nyelvünkre áttettem, és sajtó alá bocsátani akarom. A 12—15 ivre terjedő munka előfizetési ára 1 ft. 50 kr. o. é. s még f. évi október végén fog megjelenni. A t. cz. gyűjtő uraknak 8 egyszerre előfizetett példányra egy tisztelet-példánnyal szolgálók. Előfizetést, vagy utánvételre aláírást, postai utalvánnyal vagy egyszerű levelezési lapon kérem nevemre ezimeztetni és f. évi szeptember 15-ik beküldetni. Esztergamban Paulai sz. Vincze napján 1872. Farkas Sándor leánytanodai hitelemző.

P á l y á z a t.

Békés megyében az endrődi alesperességben kebelezett Endrőd római kath. hitközsége két önálló segédtanítószágra pályázatot hirdet.

Javadalmazásuk külön-külön négyszáz o. ért. forint és egy butorzat nélküli szoba. — A pályázók képességükről szóló oklevelöket és erkölcsi jellemükről szóló bizonyítványaikat ez évi szeptember 21-keig alulirtohoz küldjék be.

Kelt B. Endrődön, per Gyoma, július 29-kén 1872-ben.

Schiefner Ede, prépost plebános és iskolaszéki elnök.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Pesten, nyomtatott az „Athenaeum” nyomdájában 1872. (Barátok tere 7-dik szám.)